

представити контент; розвиток навичок оцінки та інтерпретації медійної інформації задля запобігання стати жертвою маніпуляцій та негативної пропаганди; створення відеороликів просвітницьких спічів та постів, ведення соціальних сторінок для розвитку медіаграмотності молоді віком від 15 до 17.

Індикаторами вимірювання основних досягнень запропонованої онлайн-школи може бути Google опитувальник (до та після літнього табору) по шкалі від 1 до 5 за такими параметрами: усвідомлення сил впливу ЗМІ; звичка перевіряти факти; визначення якісних джерел інформації; лояльне ставлення до розмаїття нетривіальності; вміння комунікувати завдяки медіа; відсутність довіри чуткам, псевдоавторитетам; прийняття самостійних рішень; відсутність інформаційного стресу; створення медіаконтенту.

Моніторинг ефективності роботи літнього табору буде включати: вимірювання рівня знань, умінь і ціннісних переконань учасників, оцінку результативності навчання з точки зору тренера, учасників табору та керівників; оцінку впливу навчання в таборі на соціальну практику; процесуальний аспект сприйняття якості навчання його учасниками. Інструментами оцінки знань можуть бути анкети, форми оцінки зі шкалами, зворотній зв'язок в усній чи письмовій формі, опитувальник для учасників та тренера, пре-тест та пост-тест.

Список використаних джерел

1. Бабенко Т. Розкривати культуру як глобальне явище. *Іноземні мови у навчальних закладах*. 2009. № 1. С. 94–100.
2. Бушкова В. В. Основні тенденції взаємодії української та американської культур (соціально-філософський вимір) : автореф. дис. ... канд. філософ. наук: 22.00.06. Київ, 2001. 19 с.
3. Мальцева К. С. Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного перекладу: автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.04. Київ, 2002. 20 с.
4. Несвіт А. Проект Ради Європи «Політика та практика викладання в умовах соціокультурного розмаїття» як нове бачення міжкультурної освіти. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2007. № 4. С. 25–27.
5. Першукова О. На шляху до міжкультурної свідомості. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2008. № 1. С. 60–68.
6. Lin M. There is essential difference between intercultural and intracultural communication. *Intercultural communication*, 2003 – 2004. № 6. P. 34–36.

РОЛЬ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА В ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Саєнко Марина

Полтавський державний медичний університет (Україна)

THE ROLE OF THEATER ART IN THE AESTHETIC EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN

Saenko Marina

Poltava State Medical University (Ukraine)

Анотація. У статті проаналізовано тлумачення поняття «естетичне виховання». Наголошено на особливій ролі театрального мистецтва в естетичному вихованні дошкільників. Визначено, які актуальні проблеми, які існують у сучасній педагогіці і психології, дає можливість вирішити театр.

Ключові слова: дошкільний вік, театральне мистецтво, естетичне виховання, мистецтво, театралізована діяльність.

Abstract. The article analyzes the interpretation of the concept of «aesthetic education». Emphasis is placed on the special role of theatrical art in the aesthetic education of preschoolers. It is determined what current problems that exist in modern pedagogy and psychology, gives the opportunity to solve the theater.

Key words: preschool age, theatrical art, aesthetic education, art, theatrical activity.

Дошкільний вік – це час, коли дитина робить свої перші кроки у світі, який є безмежним, складним і загадковим. Роль дорослого у цьому процесі надзвичайно важлива, він надає свою допомогу їй у процесі пошуку і розуміння краси світу, який оточує дитину. Через мистецтво дитина може глибше усвідомити все те, що знаходиться навколо неї: природу, предмети, людську працю і духовні надбання людства. Краса знаходиться у нерозривному взаємозв'язку з добротою, вона облагороджує життя, надихає людину на здійснення добрих справ. Знайомство дитини зі світом краси та гармонії – це важливе завдання, яке ставиться перед естетичним вихованням.

Заважаючи на сучасний етап розвитку суспільства, естетичне виховання є проблемою, від вирішення якої значною мірою залежить те, як надалі буде розвиватися культура. Над вивченням проблеми естетичного виховання працювали та продовжують працювати різні вчені: філософи, педагоги, психологи та мистецтвознавці.

З філософсько-естетичними аспектами естетичного виховання можна ознайомитися в наукових працях Ю. Афанасьєва, М. Кагана, М. Киященка. З психологічними основами естетичного виховання можна ознайомитися у роботах Л. Божович та Л. Виготського. Спираючись на наукові висновки Н. Ветлугіної, В. Ждана, Т. Комарової, В. Котляра, Н. Сакуліної, Є. Фльоріної було сформульована теорія естетичного виховання дітей дошкільного віку. Початок 90-х років відзначився тим, що у цей час відбулося збагачення теорії естетичного виховання дітей дошкільного віку шляхом того, що з'явилися результати наукових досліджень, які були проведені О. Дроновою, В. Жданом, В. Захаровою, В. Котляром, Н. Кириченко, Л. Макаренко, С. Науменко, Г. Підкурғанною, В. Пабат, О. Трусовою, Л. Шульгою та іншими. У цей часовий проміжок стала яскраво вирізнятися тенденція щодо оновлення змісту естетичного виховання у закладах дошкільної освіти.

Розглядаючи поняття «естетичне виховання», передбачається розвиток у людини здатності до сприймання, відчуття, розуміння прекрасного у житті та у мистецтві. Особистість, яка є естетично вихованою, виявляє бажання брати участь у перетворенні світу, який її оточує, так, щоб він відповідав законам краси, вона залучається до художньої діяльності й розвиває власні творчі здібності. На думку видатного вченого А. Макаренка, естетичне почуття повинно супроводжувати людину кожного щодня у її житті, у процесі того, як вона будує стосунки з іншими людьми, а також у її ставленні до рідної природи, вчинків які здійснює людина. Таким чином, він не обмежував естетичне виховання виключно художнім вихованням [7, с. 150].

У роботах В. Сухомлинського також можна помітити те, що автор приділяє особливе значення естетичному вихованню. Він акцентував, що прекрасним могутнім джерелом духовного багатства, фізичної досконалості людини, її моральної чистоти є естетичне виховання. На його думку, воно знаходиться у досить тісному зв'язку з усіма галузями духовного життя як особистості окремо, так і колективу вцілому [6, с. 153].

Поняття «естетичне виховання» намагалися трактувати Д. Мазоха, Н. Опанасенко та С. Миропольський, які є авторами навчального посібника «Педагогіка». Ними було сформульоване визначення, відповідно до якого під естетичним вихованням вони розуміють процес формування здатності дитини до осягнення і вірного розуміння прекрасного, що є у житті та у мистецтві. Ними також було зазначено, що це є процес формування естетичної свідомості розвитку творчих здібностей і талантів у різних сферах естетичної діяльності та досвіду особистості. Серед складових естетичного досвіду вони називають естетичні почуття, естетичні погляди, естетичний ідеал, смаки, інтереси, потреби та естетичну діяльність [3, с. 95].

Таким чином, такий термін, як «естетичне виховання» ми можемо пояснити наступним чином. Це спрямований процес системи впливу на людину, який є планомірним, комплексним, цілеспрямованим та послідовним, який відбувається на основі єдиних науково-педагогічних принципів, методів та засад з боку певних соціальних установ та інститутів. Результатом цього є те, що у людини відбувається формування світоглядної настанови на творчу оцінку дійсності та власного життя як проявів різних естетичних

категорій (комічного і трагічного, піднесеного і низького, прекрасного і потворного).

Особливу увагу у процесі здійснення естетичного виховання необхідно приділяти мистецтву. Збуджуючи у дітей почуття хвилювання і радості, воно розкриває перед ними соціальний сенс життєвих явищ, змушує їх ретельніше сприймати світ, який їх оточує, викликає почуття співпереживання, навчає засуджувати усі прояви зла.

Естетичне виховання є досить тісно пов'язаним із сучасністю. Естетичне сприймання реальності передбачає близькість до життя, бажання змінити світ, який оточує навколо, суспільство у ньому, природу, предметне середовище. Якщо ж говорити про дошкільників, то виникає питання: яким же чином відбувається їхнє ознайомлення зі світом, який їх оточує? Який вид діяльності допомагає малюкам наблизитись до «дорослої» дійсності? Відповідь на це питання є досить простою – звісно ж, це гра, яка є тим засобом, через який у духовний світ дитини проникає потік уявлень і понять про навколишній світ.

Відомим є той факт, що гра охоплює всі періоди життя людини. Це важлива форма її життєдіяльності, а не вікова ознака. Гра супроводжує кожную людину протягом всього життя, зазнають змін лише її мотиви та форми проведення. Тому саме в грі слід варто шукати приховані можливості для успішного засвоєння дітьми різних понять, ідей, а також для формування необхідних умінь [6, с. 124].

У процесі гри дитина має можливість отримувати інформацію про навколишній світ, про закони суспільства, про красу людських відносин. Проте, крім цього, вона навчає дітей жити в цьому світі, будувати відносини з іншими людьми. Усі роки дитинства насичені грою і кожна маленька дитина проявляє бажання зіграти власну роль. Для цього необхідно навчити малюка грати, брати на себе роль і діяти у різноманітних ситуаціях. У розв'язанні даного питання допоможе театр.

Надзвичайно важливим є залучення дитини, починаючи з найменшого віку, до музики, театру, літератури та живопису. У віці 3 – 7 років у дитини відбувається формування основ її особистості, у цей період відбувається бурхливий психічний, фізичний розвиток дитини. Вказані якості можна успішно сформувати, залучаючи дитину до усіх видів естетичної діяльності, до яких належить і проведення театралізованих дійств.

Театралізована діяльність, яка визначена опорним складником дошкільної освіти, є своєрідним типом активності дитини, одним з улюблених видів мистецтва. Вона окреслює пов'язування динаміки, співу, художнього слова, жестикуляції, пантоміми для придумування художнього образу [2, с. 45].

Театралізована діяльність, яка проводиться з дошкільниками, є однією із головних ліній в естетичному вихованні дітей. Вона залучає малюків до чарівного та яскравого світу мистецтв, позитивно впливає на розвиток вміння чути, бачити, розуміти красу слова і дії. Мистецтво театру ляльок є досить близьким і зрозумілим для дітей, адже його основою є гра, а для дошкільників вона є найбільш важливим аспектом діяльності. У процесі гри дошкільники мають усі можливості для того, щоб розвиватися, навчатися та виховуватися. Особливе значення серед різних форм театральної діяльності мають театралізовані ігри. Вони сприяють тому, що у дітей розкриваються і розвиваються художньо-творчі здібності, відбувається збагачення мистецьких знань, формування естетичного смаку [4, с. 118]. До театралізованих ігор відносять: дії дітей, пов'язані з використанням лялькових персонажів або дії за ролями, а також літературна, образотворча та музична діяльність [1, с. 56].

Завдяки використанню театралізованих ігор у дітей формується культура міжособистісного спілкування, розширюється світогляд, виховуються естетичні почуття та естетичні смаки. Театралізовані ігри позитивно впливають на духовне виховання дітей дошкільного віку, на розвитку їхніх естетичних почуттів, становленню характеру, у результаті такої діяльності прищеплюються найкращі риси, відбувається утвердження себе в суспільстві.

Отже, спостерігаючи за театралізованою діяльністю, доходимо висновків: у дітей дошкільного віку завзято прокидається свобода дій і моральної поведінки та розвивається

культура пізнання. Та, звичайно, розширюється світогляд, уявлення про нюанси музичного та образотворчого мистецтва, покращуються психічні процеси (мовлення, пам'ять, мислення, уява). Прагнення невтомно діяти в ході вистави, мати позитивний вплив на глядачів пов'язано з формуванням емоційно-естетичних уболівань. Тому організована підготовка до спектаклю викликає широку зацікавленість дітей.

При системному ставленні до організації театралізованої діяльності відбувається набуття нею безсумнівної моральної направленості. Діти творчо використовують досягнуті в інших видах діяльності майстерність та знання (музичній, хореографічній, ігровій) та стають впевненішими у собі. Малята вміють користуватися прийомами перевтілення, імпровізації, тобто творчо самовиражатися. Мистецтвом за формою можна назвати дитячу театралізовану діяльність, а ще суспільною діяльністю по суті та змісту. Театралізована гра є одним з найефективніших методів розвитку дитини. Багато завдань стоїть перед театралізованою грую. Зацікавити, пробудити інтерес – головне з них.

То що значить театр у житті дитини? Звичайно ж, це свято – гучні аплодисменти, блискуче сцено рамп, букети квітів, сердечні вітання, щирі посмішки та побажання. Це по-перше, а по-друге, – це розширення світогляду та спілкування, збагачення психічних процесів малюків та розвиток пізнавальної зацікавленості. Можливість самовираження індивідуальності та усвідомлення власного «Я», це по-третє. Театр виховує особистісні моральні якості. Дитина починає вірити у власні сили, долаються недоліки: невпевнені у собі та конфузні діти розслабляються, намагаються подолати різні сумніви. По-четверте, це достойний рівень естетичного формування, який акумулює в собі вплив багатьох видів мистецтва (мовлення, музики, пластики, хореографії, образотворчої сфери). Театр формує чуттєвість дитини, поєднуючи оптимізм, потужність та життєвий досвід.

Театр вважається одним із найдемократичніших видів мистецтва, який можна застосовувати у роботі з дітьми. Він дає можливість вирішити величезну кількість актуальних проблем, які існують у сучасній педагогіці й психології. До таких, зокрема, відносять проблеми, що пов'язані з художньою освітою та вихованням дітей, формуванням у них власного естетичного смаку, моральним вихованням. Крім цього, театр допомагає розвивати комунікативні якості особистості, сприяє вихованню волі, розвитку пам'яті, уяви, ініціативності, фантазії, мови (діалогу і монологу). Його використання допомагає створювати позитивний емоційний настрій, знімає напруження, конфліктні ситуації вирішуються через гру. Таким чином, театр допомагає розкрити духовний та творчий потенціал кожної дитини, сприяє її естетичному вихованню та надає реальну можливість адаптуватися у соціальній сфері.

Список використаних джерел

1. Аболина Т. Г., Миропольская Н. Е. Эстетическое воспитание в школе. Киев : Вища шк : Изд-во при Киев. гос. ун-те, 1987. 93 с.
2. Березіна О. М., Гніровська О. З., Линник Т. А.. «Грайлик». Програма з організації театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 56 с.
3. Мазоха Д. С., Опанасенко Н. І. Педагогіка: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. С. 130.
4. Муляр Н. Виховання дітей молодшого шкільного віку засобами театрального мистецтва. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2012. Вип. 3. С. 114–121.
5. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори: в 5-ти томах. Т. 3. Київ : Рад. Школа, 1977. С. 7–283.
6. Черкаська Л. П., Крюкова М. С. Дидактичні ігри як засіб формування вмінь і навичок учнів з математики. Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів фізико-математичного факультету. Полтава : ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2011. С. 124–126.
7. Ярита І. І., Єрьоміна Н. М. Деякі аспекти естетичного виховання в поглядах А. С. Макаренка. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2013. № 7 (266). Ч. І. С. 148–153.